

Motivi v narodnih pravljicah se ponavljajo, ne glede na to, s katerega konca sveta prihajajo. Ti Kareljci so na moč podobni Butalcem, odrekla se jim najbrž ne bi brata Grimma pa še drugi bi jih brez omahovanja imeli za svojo last. Prevladujejo smešni zapleti in veseli konci. Vsebinsi primerne duhovite risbe je izdelal Kostja Gatnik.

Da smo prej kot morebitne bralke omenjali predvsem vzgojiteljice in

učiteljice, to nikakor ne pomeni zavračanja drugih oseb, ki bi otrokom lahko približali te prisrčne knjižice. Čeprav se je nekoliko znižal življenjski standard, je treba v mošnjičku vseeno ohraniti določen kupček denarja tudi za knjige, včasih je to sicer kup, da ne bi naših otrok prikrajšali za pomembne duhovne dobrine.

Marija Švajncer

TRIDIMENZIONALNI SLIKANICI ZA NAJMLAJŠE

Samuil Maršak: Vrabček, kje si obedoval? Prev. Severin Šali. Knjižna oprema L. Majorova. Moskva, Ljubljana : Mališ, Mladinska knjiga 1980.

Trije medvedi. Ruska narodna pravljica. Prev. Pavel Golia. Knjižna oprema V. Andrijevič. Moskva, Ljubljana : Mališ, Mladinska knjiga 1977.

Vrabček, kje si obedoval in *Trije medvedi* sta slikanici, ki sta primerne predvsem za mlajše predšolske otroke, saj sta vsebinsko enostavni, toliko bolj pa je nova in zanimiva njuna oblikovna izvedba. Novost je v prikazovanju predmetov in figur v prostoru. Ko otrok obrne list slikanice, ima pred seboj vedno vsaj nekaj elementov prikazanih tridimenzionalno (npr. glava živali, pohištvo...). Pri omenjenih slikanicah bi morali poudariti predvsem njun vzgojni vidik, ki je v ospredju pred literarnim.

V slikanici *Vrabček, kje si obedoval* se otrok seznanja z živalmi v živalskem vrtu, kot so na primer lev,

tjulen, slon, nosorog ... Celotno zgodbo povezuje vrabček, ki leta od živali do živali, povsod dobi nekaj za v kljunček, razen pri krokodilu, ki ga skoraj požre ... V slikanici gre za realistični prikaz omenjenih živali, kar je v skladu s tem, kako 2—3 leta star otrok zaznava in razume realnost oziroma svet okoli sebe. Otrok je že zgodaj (od 1. leta dalje) sposoben prepoznavati predmete (ljudi) na sliki — to je tako imenovana perceptivna rekognicija, kar se kaže v govoru kot poimenovanje oziroma naštevanje. Med najbolj priljubljenimi »junaki« slikanic za najmlajše pa so prav živali.

V slikanici *Trije medvedi* pa je zgodbica nekoliko zahtevnejša in daljša, vendar je tudi v tej slikanici uporabljen enostavni jezik, poudarjeni pa so dialogi. Zgodbica pripoveduje o deklici, ki se je zgubila v gozdu in slučajno prišla do hišice, v kateri žive trije medvedi: oče kosmatinec, mamica medvedka in sinček Miško. Ko medvedov ni doma, se deklica počuti varno v hiši, marsikaj si ogleda, preizkusi in končno zaspi v posteljici sinčka Miška. Vse

drugače pa je, ko se medvedi vrnejo domov. Deklica komajda še ubeži presenečenemu medvedku, ko hoče le-ta zlesti v svojo posteljico.

Tako kot je bogatejša vsebina te slikanice, so bogatejše tudi ilustracije. Poleg glavnih junakov prikazujejo še najrazličnejše zanimivosti in podrobnosti, kot na primer: na nočni omarici očeta kosmatinca so pipa, ura, škatlica vžigalic; pri mami medvedki pa je na nočni omarici ogledalo, šminka, glavnik...

Ilustracije v tej slikanici nudijo otroku veliko možnosti za natančno

opazovanje, prepoznavanje in poimenovanje predmetov in stvari in ne nazadnje tudi za primerjanje med seboj (npr. katera posodica je največja in katera žlica gre torej k njej, kateri stolček je najnižji...).

Lahko bi zaključili, da predstavljata slikanici *Vrabček*, *kje si obedoval* in *Trije medvedi* zanimivo novost med slikanicami za najmlajše in da se hkrati s svojo oblikovno izvedbo že močno približata igračam za otroke.

Ljubica Marjanovič-Umek

RAZVESELJIV KNJIŽNI DOGODEK

Berta Golob: *Žive besede*. Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana, Mladinska knjiga 1982. (Pionirjeva knjižnica.)*

Po drugi svetovni vojni smo Slovenci dobili precej poljudnoznanstvenih del; predvsem zaslužijo pohvalo naravoslovci. Na področju humanističnih znanosti je bera skromnejša in ponekod je primanjkljaj več kot očiten. In čeprav o jeziku, predvsem materinščini, dosti pišemo, se ne moremo pohvaliti, da smo kaj prida storili, kar se tiče tovrstnega poljudnega pisanja, namenjenega mladim bralcem. Zato je slavistka Berta Golob s knjigo *Žive besede* zelo ustregla vsem tistim, ki se želijo z jezikom kot kulturno vrednoto in sredstvom sporazumevanja seznaniti malo boljše in temeljiteje, kot more to storiti osnovna šola.

Avtorica je problematiko jezikov, predvsem seveda materinščine, strnila nekako v pet vsebinskih sklopov: splošno o jeziku, socialne zvrsti, funkcijske zvrsti, pogled v zgodovino knjižnega jezika ter skrb za pravilno in lepo izražanje. Ti sklopi so med seboj v dobrem sorazmerju.

Pristop do snovi želi biti poljuden, obenem pa strokovno temeljit. Avtorica si opazno prizadeva, da bi kljub številnim strokovnim in poljudnim podatkom ostala privlačna, ne preveč šolska. Obilje strokovnih faktov tem njenim prizadevanjem ni vedno naklonjeno, zato pisanje mestoma sili v učbeniške okvire. Nekatera zaglavja so namreč kar precej obremenjena s podatki, posebno še s tujimi strokovnimi izrazi, kar zmanjšuje »prehodnost« besedila.

Čeprav je delo po strokovni plati dobro pretehtano, naj opozorim na nekatere premalo izkoriščene možnosti in manjše nepopolnosti. Avtorica pravi: »Tudi o razvitih in nerazvitih jezikih ne govorimo,« (str.

* Avtorica je za to delo prejela Levstikovo nagrado za leto 1982.